

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v červnu 2009 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v červnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 938 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 512 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 345 podniků obchodu a 757 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v červnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** oproti květnu téměř nezměnilo. 16 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 69 % jako uspokojivou a 15 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 70,2 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 16,7 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby zpracování druhotných surovin, zdravotnických, přesných a optických přístrojů a hodin, textilního průmyslu a oděvního průmyslu. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 13,1 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Beze změny zůstalo i nízké hodnocení **celkové poptávky**, hodnocení **zahraniční poptávky** se mírně snížilo. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 56,1 % tržeb, respondenti s 0,4 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti se 43,5 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 55,2 % tržeb, jako nízká u respondentů se 44,4% tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 0,4 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 48,8 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 50,5 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 0,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 52 % tržeb, u 47,2 % za nízkou a u 0,8 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 17,3 % tržeb, poklesla u 34,2 % podniků a u podniků se 48,5 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 19,1 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 30,8 % a neměnnost podniků se 50,1 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti se 76,8 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 15,4 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 7,8 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 83,7 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou nižší než v květnu. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 76,6 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky s 8,5 % a zhoršení respondenti s 14,9 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšit u 9,4 % respondentů, u 16,1 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 74,5 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích šest měsíců respondenti se 15,7 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 14,6 % a respondenti představující 69,7 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 67,1 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 17,3 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 15,6 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 62,9 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 16 % a se snížením respondenti se 21,1 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti se 17,7 % tržeb, snížení očekává 21,8 % respondentů a neměnnost 60,5 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 21,2 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 58,1 % za celý soubor a snížení exportu očekává 20,7 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 23,5 % tržeb, pokles respondenti s 22,2 % tržeb a respondenti s 54,3 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 18 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 60,9 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 21,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 20 % respondentů zvýšení dovozu, 23,3 % snížení a 56,7 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 52,7 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 46,2 % a nedostatečné u podniků s 1,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 49,8 % tržeb, více než dostatečné u 49 % a nedostatečné u 1,2 % respondentů.

Pro příští tři měsíce očekávají respondenti oživení tempa **výrobní činnosti i zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 23,2 % tržeb, se snížením počítá 23,4 % respondentů a respondenti s 53,4 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 25,8 % tržeb, neměnný vývoj 50,3 % respondentů a pokles výroby 23,9 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 41,8 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 46,8 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 11,4 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 3,3 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 19,3 % tržeb a s neměnností u 77,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 3,4 % tržeb, snížit u 17,3 % tržeb a 79,3 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 26,8 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 15,5 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 81,7 % počtu respondentů, u 4,9 % se zlepší a u 13,4 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 47,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 10,1 % a snížení 15,5 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 26,9 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově v červnu meziměsíčně zvýšilo o 2,7 bodu; je však o 29,3 bodu nižší než před rokem.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v červnu oproti minulému měsíci snížilo. V červnu hodnotilo 30,9 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 63,2 % jako uspokojivou a 5,9 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 24,3 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 21,3 % respondentů a u ostatních (s 54,4 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení současné **celkové poptávky** se téměř nezměnilo. Úroveň celkové poptávky po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 66,5 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,3 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 33,2 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 16,7 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou nižší než v květnu. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 71,1 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 11,8 % stavebních prací a zhoršení se 17,1 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 24,1 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 17 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 58,9 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají mírné zrychlení vývoje **stavební činnosti** při nezměněné **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 33,7 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 26,1 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky se 40,2 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 67,1 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 10,1 % respondentů a snížení 22,8 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 78,7 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 65,4 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,9 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 3 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 18,4 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 31,6 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,5 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 4,7 % své produkce, neměnnost u 79,5 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 15,8 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 33,2 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 22,8 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 11,7 % a snížení 10 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 28,6 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně nepatrně snížilo (o 0,5 bodu) a je o 34,5 bodu nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v červnu ve srovnání s květnem snížilo hodnocení současné ekonomické situace. Jako dobrou hodnotilo v červnu **ekonomickou situaci** svého podniku 30,3 % respondentů, 54,2 % jako odpovídající sezóně a 15,5 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v červnu zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 89,7 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 8,9 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 16,2 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 76,4 % tržeb a se 7,4 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 60,5 % respondentů, 19,7 % očekává růst a 19,8 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 83,6 % tržeb, 8,6 % předpokládá pokles a 7,8 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou nižší než v květnu, pro období příštích **šesti měsíců** jsou vyšší. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 39,7 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 53,5 % žádné změny nepředpokládají a 6,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v červnu oproti květnu snížilo o 5,3 bodu a v meziročním srovnání je o 18,6 bodu nižší než v červnu 2008.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v červnu ve srovnání s květnem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 38,9 % respondentů jako dobrou, 55,5 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 5,6 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se mírně snížilo a kleslo i její očekávání pro **příští tři měsíce**. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 18,2 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 65,3 % respondentů a 16,5 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 92,5 % respondentů, růst cen 4,4 % respondentů a 3,1 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 26,8 % respondentů, neměnnost 60,5 % a růst počtu zaměstnanců 12,7 % respondentů. Očekávání **ekonomické situace** jsou pro období **příštích tří i šesti měsíců** nižší než v květnu.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci snížilo o 5 bodů a je o 29 bodů nižší než před rokem.